

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра перекладу та слов'янської філології

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Дудніков М.О. _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 2022 р.

Реєстраційний № _____

« ____ » _____ 2022 р.

ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ
АНГЛОМОВНИХ МОЛОДІЖНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ФАНФІКУ *WHEN THE RUST SETTLES IN*)

Кваліфікаційна робота студентки групи

_____ АПМ-17 _____

(шифр групи)

ступінь вищої освіти магістр _____

(бакалавр, магістр)

спеціальності

035.041 Філологія. (Германські мови

та літератури (переклад включно)

перша – англійська)

(шифр і назва спеціальності)

_____ Бойко Анна Олексіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: доктор філологічних наук,

_____ доцент Варданян М.В. _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Кривий Ріг – 2022

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Бойко Анна Олексіївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту та оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЙ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ.....	8
1.1 Поняття безеквівалентної лексики та її групи.....	8
1.2 Способи відтворення безеквівалентної лексики при перекладі	12
1.3 Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ У ФАНФІКШЕНІ <i>WHEN THE RUST SETTLES IN</i>	24
2.1 Поняття жанру «фанфікшен» та переклад уривку <i>WHEN THE RUST SETTLES IN</i>	24
2.2 Перекладознавчий аналіз уривку фанфікшену <i>WHEN THE RUST SETTLES IN</i>	41
2.3 Висновки до розділу 2.....	52
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	55
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ.....	58

ВСТУП

Через книги, фільми, історії з життя, ми пізнаємо іноземну інтелігентність все більше і більше. Але перекладачі часто зустрічаються з такими випадками, коли лексичну одиницю неможливо перекласти так, щоб вона зберегла свій початковий смисл при цьому мала хоча б приблизне значення в мові перекладу. Ці одиниці називають «безеквівалентною лексикою» і в цій роботі ми аналізуємо концепції цієї лексики та способи її відтворення, а за допомогою лінгвостилістичного підходу розглядаємо переклад фанфікшену *When The Rust Settles In*. Коли під час відтворення іншомовних слів та виразів натрапляємо на гру слів або слова-реалії, задаємося питанням: як можна відтворити цю фразу так, щоб вона була зрозуміла для носія іншої мови і при цьому зберегла своє оригінальне значення? Це головна проблема перекладача при роботі з безеквівалентною лексикою. Такі труднощі притаманні і для жанру фанфіку, оскільки фанатські переклади зроблені особами, які почасти не володіють знаннями й навиками з теорії та практики перекладу, зокрема стратегіями перекладу слів-реалій, ідіом, жаргону чи сленгу. Тому **актуальність такого дослідження** зумовлена не лише розвитком жанру «фанфікшен» у цифровій (електронній) підлітковій літературі, необхідністю визначення домінантних стратегій перекладу цього жанру для цільової аудиторії та відповідних способів відтворення його безеквівалентної лексики, а також задля формування міжкультурного діалогу між різними групами читачів. Тож ця робота може допомогти тим, хто хоче вдосконалити свій переклад, зробити його більш оригінальним, та менш механічним. Ми сподіваємося, що ця робота не тільки пояснить теоретичні засади адекватного відтворення безеквівалентної лексики при перекладі, але й допоможе перекладачам практично.

Способи відтворення безеквівалентної лексики при перекладі розглядаються на різних матеріалах у дослідженнях М. Бейкер [21], М. Варданян [1; 2], Р. Зорівчак [7], М. Кочерган [9], Т. Шмігера [19]. У своїх працях вони розглядали лінгвістичний та перекладознавчий аспекти безеквівалентної лексики, види та способи її відтворення при перекладі іншими

мовами.

Ця робота має практичну мету, що полягає у демонстрації перекладу уривку англomовного підліткового жанру «фанфікшн» українською мовою та аналізу способів перекладу безеквівалентної лексики.

Завдання роботи такі:

- розглянути концепції та групи безеквівалентної лексики, її види та особливості;
- охарактеризувати основні стратегії та способи відтворення безеквівалентної лексики при перекладі;
- виконати переклад уривку фанфікшену *When The Rust Settles In*;
- на матеріалі фанфікшену *When The Rust Settles In* визначити способи перекладу безеквівалентної лексики українською мовою;
- зробити перекладознавчий аналіз уривку фанфікшену *When The Rust Settles In*.

Об’єкт дослідження – безеквівалентна лексика як окремий пласт словникового складу англійської мови.

Предмет дослідження – способи відтворення безеквівалентної лексики українською та перекладознавчий аналіз уривку фанфіку *When The Rust Settles In*.

Матеріал дослідження: у першій частині роботи ми використовуємо теоретичні напрацювання вітчизняних та зарубіжних дослідників, щоб узагальнити складники теми «безеквівалентна лексика» та способи її відтворення в цільовій мові. У другій частині основним матеріалом дослідження є розділ із фанфікшену *When The Rust Settles In*, розміщеного на сайті *Archive of Our Own*, опублікований 31 травня 2021 року.

Методи дослідження: на описовому етапі дослідження використовувались методи систематизації, узагальнення та опису; на етапі проведення дослідження – лінгвостилістичний підхід та перекладознавчий аналіз.

Практичне значення одержаних результатів: ознайомитись із теоретичними засадами дослідників про поняття та групи безеквівалентної лексики, способами та стратегіями перекладу слів-реалій, а також, побачити на практиці переклад цієї лексики на матеріалі фанфікшену. Ми зможемо використовувати цю роботу як посібник до перекладу безеквівалентної лексики в межах популярного підліткового жанру.

Структура роботи: робота складається зі вступу, переліку умовних скорочень, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури, який налічує 26 позицій та список джерел фактологічних матеріалів (1 джерело). Основний зміст роботи викладено на 52 сторінках.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Англ. – Англійською

Напр. – Наприклад

Ориг. – В оригіналі

Пер. – Переклад (українською мовою)

Повн. – Повністю

Укр. – Українською

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЙ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ

1.1 Поняття безеквівалентної лексики та її групи

Мова знаходиться в процесі постійного розвитку і це обумовлено безупинним розвитком її словотворчого механізму. Явище відсутності лексичного еквівалента мови оригіналу в мові перекладу спостерігається доволі часто, тому в таких випадках зазвичай говорять про поняття безеквівалентної лексики.

Традиційно термін «безеквівалентна лексика» вживається на позначення відсутності еквіваленту для лексичної одиниці в словниковому складі іншої мови. Проте, відсутність у лексиконі мови окремого позначення для будь-якого явища у вигляді сталого словосполучення або слова не означає неможливість висловити це поняття засобами іншої мови.

Про реалії, як про ознаку колориту, а саме як про аспект національного самобуття у сучасному їх розумінні, почали говорити на початку ХХ сторіччя. У 1929 році О. Фінкель, мабуть, був першим хто вжив термін «реалія» – нарівні з терміном «місцевий колорит» (*couleur locale*) [цит. за: 19, с. 198].

Відома в українському перекладознавстві науковиця Р. Зорівчак ще у 80-х роках минулого сторіччя визначила поняття реалій так: «Реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає (в плані бінарного зіставлення) традиційно закріплений за ним комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача» [7, с. 58]. На думку дослідниці, цим терміном слід позначати не тільки слова і словосполучення на рівні мовлення, а й фразеологізми, що за семантикою різняться на історичні, побутові та етнографічні [7, с. 60].

У 1997 році Л. Дяченко звертає увагу на поняття реалій: «Слова з такою наповненістю семантики національно-культурним змістом лінгвісти називають по-різному: безеквівалентними, реаліями, етнографізмами тощо. Ці слова є не що інше, як джерело знань про певний етнос: менталітет, звичаї, традиції,

побут, надбання духовної культури народу. З одного боку, вони служать для позначення не наявних в інших національних культурах предметів чи понять, із ними пов'язаних, з іншого – називають денотати, які були або є типовими, характерними, такими, що становлять невід'ємний атрибут духовної або матеріальної культури того чи іншого народу» [4, с. 9].

На початку ХХІ сторіччя, М. Кочерган зазначив, що безеквівалентна лексика становить не більше 6-7% від загальної кількості активно вживаних слів [9, с. 322].

Зазначимо, що С. Пахомова в своїй праці «Словацька безеквівалентна лексика: визначення об'єкта» зробила влучний висновок, що розширення складу безеквівалентного лексикону відбувається передусім за рахунок неологізмів, абревіатур, лексичних інновацій, сленгізмів, жаргонізмів, власних назв тощо [12, с. 72].

Давайте назвемо саме таку лексику, яка буде частіше вживатися в нашій практичній частині.

Жаргон або жаргон (від фр. *jargon*) відповідно до літературної енциклопедії – «соціолект, відмінний від літературної мови специфічною лексикою та вимовою, але позбавлений власної граматики» [11, с. 367]. У книзі «Лексикон загального та порівняльного літературознавства» це розмовний діалект, або соціолект, яким користуються люди в певній соціальній групі [10, с. 205]. У цій частині ми будемо мати справу з молодіжним жаргоном, а саме з її невід'ємною складовою – великою кількістю обсценної лексики, яку активно використовують головні герої фанфіку, навіть не дивлячись, що вони самі вже давно не є «молоддю».

Сленгізми – це розмовний варіант професіонального мовлення; жаргонні слова або вирази, що характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які, проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення [13]. В аналізі нашої роботи будуть присутні сленгізми, особливо з боку одного з персонажів, який є працівником фабрики.

Власні назви, або оніми, це слова або словосполучення, які називають індивідуальні об'єкти і на відміну від загальних назв, які у своєму значенні об'єднують ряд однотипних об'єктів, оніми навпаки, індивідуалізують об'єкт, вирізняють його з класу однотипних [5]. Власні назви відрізняються за денотатами, але нас цікавлять саме антропоніми (імена людей), назви організацій та назви міфічних істот, бо саме вони зустрічаються в фанфіку, аналіз якого ми будемо здійснювати.

За словами Р. Зорівчак, у деяких дослідженнях до реалій відносять авторські словесні образи – метафори, метонімії, персоніфікації, прислів'я, а також об'єкти не стільки національно-специфічні самі по собі, скільки описані національно-специфічним образом. У такому разі, поняття «реалії» тотожні з поняттям «безеквівалентна лексика» [7, с. 52].

Наразі дослідники схильні поділяти безеквівалентну лексику на групи. Зокрема, М. Кочерган у праці «Загальне мовознавство» зазначає, що відмінності мов, які зумовлені своєрідністю культури, зводяться до таких відмінностей [9, с. 321-324]:

1) Лексика й фразеології. Тобто в кожній мові наявна безеквівалентна лексика, до якої належать слова, що позначають специфічні явища культури і не мають однослівного перекладу на іншу мову. Наприклад, «стерлінг» в англійській мові чи «чумак» в українській;

2) Лексичні фони слів з тотожним денотативним значенням. Наприклад, укр. хата і рос. *изба* (різна форма, оздоблення тощо);

3) Типологічні особливості літературних мов. Саме культурою зумовлена форма літературної мови, її зв'язок з народно-розмовною мовою.

4) Своєрідності самого процесу спілкування в різних культурах. Йдеться, наприклад, про правила мовного спілкування дітей з батьками, чоловіка з дружиною, господаря і гостя тощо.

Найбільш детальною є класифікація Р. Зорівчак. Вона виділила групи реалій за історико-семантичним характером, а також поділила їх за структурою [7, с. 70-71]. До першої групи відносяться:

- 1) власне реалії (при існуючих референтах): укр. коломийка, трембітяр, яворівка тощо;
- 2) історичні реалії (за визначенням вченої це «семантичні архаїзми, які внаслідок зникнення референтів входять до історично дистанційної лексики, втративши життєздатність»): укр. щезник, копний майдан, смерд тощо.

За структурою дослідниця розділяє реалії на [7, с. 71]:

- 1) реалії-одночлени: укр. вечорниці, криничар, денцівка тощо;
- 2) реалії-полічлени номінативного характеру: укр. курна хата, разовий хліб, братська могила тощо;
- 3) реалії-фразеологізми: укр. лоби забити, коло печі поратися, дбати про скриню.

У свою чергу М. Варданян досліджувала відтворення культурно-забарвленої лексики при перекладі українською мовою на матеріалі англomовної дитячої літератури [2]. Дослідниця проаналізувала безеквіваленту лексику білінгвальної літератури для дітей та юнацтва української діаспори, до якої зараховує українізми, реалії (топоніми, власні імена історичних і культурних постатей, фольклорні персонажі, назви страв, зображення обрядів, звичаїв тощо) [2, с. 26]. Ми у свою чергу спробуємо простежити, яка безеквівалентна лексика притаманна молодіжній літературі.

Таким чином, поняття «безеквівалентна лексика» включає різні групи лексики, яких об'єднує певна складність у процесі відтворення в тексті перекладу. Серед них: слова-реалії, сленгізми, фразеологізми, жаргонізми, омоніми та інші. Дослідники детально вивчили цю тему, визначили як саме вона з'являється в словниковому складі, розділили безеквівалентну лексику на групи. До цієї лексики використовують різні способи відтворення і доречність кожного з них визначає перекладач.

1.2 Способи відтворення безеквівалентної лексики при перекладі

За словами Р. Зорівчак, «у випадку реалій доречно говорити не про переклад у буквальному розумінні, а лише про віднайдення семантико-стилістичного відповідника або про трансляційне перемейнування реалій» [7, с. 92]. Ми вважаємо це визначення найбільш доречним, коли мова стосується слів-реалій.

Успішний та найбільш повний переклад складається не лише з професійного використання фахівцем словникового складу, але і з його/її знань про культуру мови оригіналу та перекладу. Перед перекладачем постає завдання зберігти не тільки словникову частину тексту, але й стилістичну його складову: «Перекласти – це значить віднайти відповідник у цільовій мові, а як же цього досягти, якщо в етнокультурі, матеріальній чи духовній, в історії носіїв цільової мови немає співвідносного об'єкта, поняття чи явища?» [7, с. 92]. У випадку, коли реалії мови оригіналу вже відомі користувачам текста мови перекладу, навіть з великою різницею в культурах, або якщо відтворений еквівалент в контексті епохи та краю оригіналу буде виглядати не на своєму місці? Наприклад, маючи в тексті *WTRSI* реалію *Lord*, чи потрібно нам шукати український еквівалент, або все ж таки транскрибувати, бо кожен потенційний читач перекладу цього фанфіку і до цього процесу вже знав це слово і що цей статус позначає?

Під час відтворення безеквівалентної лексики при перекладі постає питання: чи транскрибувати всі реалії, або навпаки, замінити всю лексику еквівалентами мови перекладу?

Перш ніж приступити до обговорення способів відтворення безеквівалентної лексики при перекладі, зазначимо, що процес починається ще з вибору стратегії перекладу, а саме: одомашнення чи очуження. Уперше ці поняття були введені в сучасні перекладацькі студії Л. Венуті в 1991 році. На думку вченого, домінантні в англо-американській та французькій культурі перекладознавства ідеї віддають перевагу прозорим та плавним стратегіям і це призвело до акультурації, у якій культурне одомашнення робило текст більш

зрозумілим для читача [25, с. 127]. Ці ідеї Л. Венуті розкриті в «Актуальних проблемах світового перекладознавства» М. Варданян, що характеризують одомашнення як таку стратегію, що часто відштовхує культурний контекст та культурно-специфічну термінологію на задній план, натомість стратегію очуження як таку, що сприяє збереженню оригінального культурного контексту [1, с. 79].

Ідея одомашнення та очуження перекладу для фахівця була заснована на аналізі лекції Ф. Шлейєрмахера 1813 року під назвою *Über die Verschiedenen Methoden des Übersetzens*, де «або перекладач дає спокій автору, наскільки це можливо, і рухає читача до нього, або він дає спокій читачу, наскільки це можливо, і рухає автора» [цит. за: 25, с. 129]. Визнаючи, що переклад ніколи не може бути повністю адекватним іноземному тексту, Ф. Шлейєрмахер дав можливість перекладачеві обирати між методом одомашнення, тобто етноцентричним зведенням іноземного тексту до культурних цінностей мови перекладу та «повернути автора на батьківщину» та методом очуження, який є етнодевіантним тиском на особисті цінності з метою зафіксувати мовну та культурну відмінність іноземного тексту, «відправляючи читача за кордон» [26, с. 20].

Стосовно очуження Л. Венуті висловив таку думку: «Я припускаю, що оскільки очуження прагне стримати етноцентричне насильство перекладу, сьогодні дуже бажано стратегічне культурне втручання в поточний стан світових справ, спрямоване проти гегемонії англомовних націй і нерівних культурних обмінів, у які вони залучають інші нації. Очуження в перекладі англійською може бути формою опору проти етноцентризму та расизму, культурного нарцисизму та імперіалізму в інтересах демократичних геополітичних відносин» [26, с. 20]. Тобто, можна припустити, що, спираючись на цю думку, перекладач, який цінить культурну складову тексту, буде знов і знов обирати очуження, але прямо перед цим Л. Венуті додав: «Іноземне в очуженні – це не прозоре представлення сутності, яка міститься в іноземному тексті і є цінним саме по собі, а стратегічна конструкція, цінність якої залежить

від поточної ситуації в цільовій мові» [26, с. 20]. Тож очуження не є «вакциною» від етноцентризму і не завжди може бути «етично правильним вибором». Тому ми вважаємо, що вибір стратегії одомашнення чи очуження – це особистий вибір перекладача, який не обов'язково залежить від його/її етичних переконань.

Далі ми звернемося до обговорення способів відтворення безеквівалентної лексики засобами мови перекладу. Сферу вживання трьох способів відтворювання (заміна, транскрипція, калька) треба розрізняти, виходячи не з загальних абстрактних міркувань, а з особливостей конкретного випадку [18, с. 116]. Наприклад, перекладач має розуміти, що в мові оригіналу слово у своїй соціальній функції, по-перше, не виконує художньої функції, а майже завжди має термінологічний характер, по-друге – не виходить із загального плану мови, будучи загальноновживаним і звичайним [18, с. 116]. Як тільки таке слово входить в чужомовне оточення, його природа переіначується, воно може навіть почати виконувати художні функції і через це стилістика першотвору не буде збігатися зі стилістикою перекладу, у перекладі буде показано настільки помітне розрізнення явищ та назв, якого до цього не було [18, с. 117]. Або ж при передачі ознак національного середовища лінгвіст може хибно скористатися реаліями зовсім іншого культурного середовища, таким чином трапляється подвійне перекручування: загублено культурні ознаки першотвору й донесено якісь чужі, цілком недоречні [18, с. 118].

У книзі *In Other Words: A Coursebook on Translation* М. Бейкер наголошує, що вибір відповідного еквівалента залежить від багатьох факторів, що можуть бути суто лінгвістичними або екстралінгвістичними [21, с. 17].

Дослідниця вважає, що рідко можна з абсолютною певністю визначити навіть основне значення слова чи висловлювання, тому що природа мови така, що в більшості випадків слова мають «розмиті краї»; їх визначення значною мірою підлягають обговоренню та зрозуміти їх зможуть тільки в певному контексті [21, с. 17]. Дослідниця наголошує: «Проте я вважаю, що наведені вище відмінності можуть бути корисними для перекладача, оскільки одне з

найскладніших завдань, з якими постійно стикається перекладач, полягає в тому, що, незважаючи на «розмитість», притаманну мові, він/вона повинен намагатися сприймати значення слів і висловлювань дуже точно, щоб передати їх іншою мовою. Це змушує нас, як перекладачів, виходити далеко за межі того, що повинен зробити пересічний читач, щоб досягти адекватного розуміння тексту» [21, с. 17].

М. Бейкер зазначає, що тип безеквівалентності не завжди залежить від стратегій, які використовують професійні перекладачі. До найбільш поширених на рівні слів типів безеквівалентності відносяться [цит. за: 1, с. 56–58]:

1) Культурно-специфічні поняття. Слово мови оригіналу може виразити поняття, яке абсолютно невідоме в цільовій культурі. Наприклад, слово *speaker* (палати громад) не має еквівалента в китайській чи арабській, але українською його часто перекладають як «голова», що не відображає ролі спікера палати громад як незалежної особи, яка підтримує владу та порядок у парламенті.

2) Концепція вихідної мови не має лексичного відповідника в мові перекладу. Слово мови оригіналу може виражати явище, яке відоме в культурі мови перекладу, але просто не має свого відображення. Наприклад, прикметник *standart* (що означає «звичайний, не екстра», як у «звичайний асортимент») також виражає поняття, яке є дуже доступним і легко зрозумілим для більшості людей, але в арабській мові в нього немає еквівалента.

3) Слово вихідної мови є семантично складним. Одне слово, що складається з однієї морфеми, у деяких ситуаціях може виражати більш складний набір позначень, ніж це може зробити ціле речення. Прикладом такого слова може слугувати *arruação*, бразильське слово, яке означає «очищати землю під кавовими деревами від сміття та насипати його в середину ряду, щоб допомогти відновити зерна, упущені під час збирання».

4) Коли мови оригіналу та перекладу різняться за значенням. Мова перекладу може мати менше чи більше відмінностей у значеннях, ніж мова оригіналу. Наприклад, індонезійська мова розрізняє вихід під дощ, не знаючи, що йде дощ (*kehujanan*) і вихід під дощ, знаючи, що йде дощ (*hujanhujanan*).

5) У мові перекладу відсутній узагальнювальний термін. Цільова мова може мати більш конкретні позначення, гіпоніми, але не мати гіпероніма, щоб очолити семантичне поле. Наприклад, в українській мові немає гіпероніму як слово *facility* в англійській, яке існує для позначення будь-якого обладнання, будівлі, послуг тощо, які надаються для певної діяльності чи мети.

6) У цільовій мові відсутній гіпонім. У мовах, як правило, частіше є загальні слова, тобто гіпероніми, але відсутні конкретні, оскільки кожна мова робить лише ті відмінності у значенні, які відповідають потребам її середовища. Наприклад, для слова *house* в англійській мові є безліч гіпонімів, які не мають еквівалентів в інших мовах (такі як *bungalow, cottage,croft, chalet, lodge, hut, mansion, manor, villa* тощо).

7) Відмінності у міжособистісній або фізичній перспективі. Фізична перспектива може мати більше значень в вихідній мові, ніж в мові перекладу. Вона пов'язана з тим, де люди чи речі знаходяться стосовно один до одного чи до місця і це виражається парами слів, напр.: *come/go, take/bring, arrive/depart* тощо.

8) Відмінності у виразному значенні. Може існувати слово мови перекладу, яке має теж самий денотат, що й слово мови оригіналу, але воно може мати й інше виразне значення. Як приклад, у деяких контекстах англійське слово *batter (child/wife battering)* можна замінити японським більш нейтральним 叩く (*tataku*), але додати до нього «модифікатор» на зразок *savagely* or *ruthlessly*.

9) Відмінності у формі. Часто не існує еквівалента в цільовій мові для певної форми у тексті оригіналу. Деякі префікси та суфікси, які передають різні типи значення в англійській мові, часто не мають прямих еквівалентів в інших мовах. В англійській мові є багато виразів, штибу *employer/employee, trainer/trainee*, та *payer/payee*. У ній також використовуються такі суфікси, як *-ish* (наприклад, *boyish, hellish, greenish*) та *-able* (наприклад, *conceivable, retrievable, drinkable*). Перефразувати таке значення доволі легко, але інші типи значень перекласти можна далеко не завжди. Їхній внесок у загальне значення

тексту перекладу або взагалі втрачається або, зусиллями перекладача, з'являється в іншому місці за допомогою компенсаційних прийомів.

10) Відмінності в цілях та частоті використання певних форм. Навіть якщо одна форма має еквівалент у мові перекладу, там же може існувати і різниця в цілях, або в частоті, за яких вона використовується. Наприклад, в англійській мові використовують суфікс *-ing* набагато частіше, ніж в інших мовах, німецькій чи шведській, наприклад.

11) Використання запозичених слів у тексті оригіналу. Використання запозичених слів у вихідному тексті створює окрему проблему при відтворенні. *Dilettante* є запозиченим словом в англійській та японській мовах; але в арабській мові в нього немає еквівалентного запозиченого слова. Це означає, що лише прийменникове значення *dilettante* може бути відтворено арабською мовою; його стилістичним ефектом доведеться пожертвувати. Запозичені слова також створюють проблему для необережного перекладача, а саме проблему, відому як «помилкові друзі перекладача».

Фальшиві друзі, *faux amis*, помилкові друзі перекладача – це слова або вирази, які мають однакову форму в двох або більше мовах, але передають різні значення, вони часто асоціюються з історично чи культурно спорідненими мовами, такими як англійська, французька та німецька, але насправді фальшивих друзів також багато і серед зовсім неспоріднених мов, таких як англійська та японська [21, с. 25].

Адекватний підхід до перекладу реалій також допомагає розрізнити культури мови оригіналу та перекладу. У такий спосіб він може слугувати інструментом для просування елементів культури, ставлення до іншої країни та її спадку з повагою. Наведемо приклад з англійською Канадою та її українською діаспорою, які активно підтримують зберігання своєї ідентичності, навіть находячись далеко від України. М. Варданян в 2019 році провела тематичне дослідження, яке показало, що в дитячій літературі української діаспори існує зв'язок двох культур і мовних світів: англійського й українського [2]. На думку дослідниці, адекватне відтворення слів-реалій у цій

дитячій літературі досягається завдяки використанню таких способів відтворення як еквівалентність, транслітерація, транскрибування, парафраза, гіперонімічне перейменування, описовий переклад [2, с. 26].

У різних куточках світу дослідники пропонують різноманітні прийоми відтворення безеквівалентної лексики, включаючи той чи інший прийом передачі національно-маркованої мовної одиниці, не беручи до уваги інший.

Доречність використання будь-якої стратегії перекладу залежить від наявного контексту, у якому відтворюються певні ідіоми. До способів відтворення ідіом М. Бейкер відносить такі: [цит. за: 1, с. 60]:

1) Використання ідіоми подібного значення та форми. Ця стратегія має на меті використання ідіоми в цільовій мові, що передає приблизно таке ж саме значення, що й ідіома з мови оригіналу, і складається з еквівалентних лексичних одиниць.

2) Використання ідіоми схожого значення, але різної форми. У цільовій мові часто можна знайти фіксований вираз або ідіому, які мають значення, подібне до значення оригінальної ідіоми чи виразу, але яке складається з різних лексичних одиниць.

3) Запозичення ідіоми мови оригіналу. У певних контекстах ідіоми запозичуються в їх оригінальній формі.

4) Перефразування як спосіб перекладу. Це найбільш поширений варіант відтворення ідіом, коли перекладачу не вдається знайти відповідність у мові перекладу або коли використання ідіоматичної мови в цільовому тексті здається недоречним, в тому числі через відмінності в стилістичних уподобаннях мов оригіналу та перекладу.

5) Відтворення за допомогою вилучення ідіоматичного фактору. Ця стратегія передбачає передачу лише буквального значення ідіоми в контексті, яке дозволяє конкретно визначити ідіоматичний параметр мови.

6) Відтворення шляхом вилучення ідіоми цілком. Вона може бути вилучена у цільовому тексті, адже ідіома не має відповідника в цільовій мові, або її значення зі стилістичних причин не можна легко піддати перефразу. Тут

часто перекладачі застосовують компенсацію, яка передбачає, що ідіому можна вилучити в тому самому місці, де вона зустрічається у оригінальному тексті, і ввести її в інше місце в цільовому тексті.

На думку В. Яблочнікової, до найбільш поширених способів відтворення безеквівалентної лексики належать [цит. за: 20, с. 251]:

1) транскрипція та транслітерація – при транслітерації засобами мови перекладу передається графічна форма слова початкової мови, а при транскрипції – його звукова форма;

2) калькування – «особливий від запозичення, коли структурно-семантичні моделі мови-джерела відтворюються поелементноматеріальними засобами мови-сприймача» (Р. Зорівчак);

3) описовий («роз'яснювальний») переклад – має на меті розкриття значення лексичної одиниці мови оригіналу за допомогою розгорнутих словосполучень, що розкривають джерело ознаки явища поданої лексичної одиниці. Цей спосіб вважається досить громіздким і неекономним. Часто перекладачі вдаються до поєднання двох прийомів – транскрипції або калькування та описового перекладу, даючи останній у виносці або в коментарі;

4) наближений переклад використовується для пошуку найбільш схожого еквіваленту в мові перекладу для лексичної одиниці мови оригіналу. Подібні приблизні відповідники можна назвати «аналогами». Використовуючи «аналоги», потрібно пам'ятати, що вони не завжди є повними еквівалентами в мові перекладу;

5) трансформаційний переклад передбачає перебудову синтаксичної структури речення, лексичні заміни з повною зміною значення вихідного слова або іншими словами, здійснення лексико-граматичної перекладацької трансформації.

Р. Зорівчак виділяє такі способи відтворення реалій при перекладі: транскрипцію (транслітерацію), гіперонімічне перейменування, комбіновану реномацію, дескриптивну перифразу, калькування, метод уподібнення,

міжмовну транспозицію на конотативному рівні, контекстуальне розтлумачення реалій, віднайдення ситуативного відповідника [7, с. 93].

М. Варданян також назвала прийоми, які використовують професійні перекладачі при відтворенні безеквівалентної лексики [1, с. 58–59]:

1) переклад більш загальним словом (гіперонімом);
 2) переклад більш нейтральним / менш виразним словом;
 3) переклад шляхом культурного заміщення – ця стратегія передбачає заміну специфічного поняття культури або виразу елементом цільової мови, який не має того самого пропозиційного значення, але, ймовірно, матиме подібний вплив на цільового читача, наприклад, викликаючи подібний контекст у цільовій культурі. Основна перевага використання цієї стратегії полягає в тому, що вона дає читачеві поняття, з яким він може ідентифікуватися, тобто орієнтує на щось знайоме та привабливе;

4) переклад із використанням запозиченого слова або запозиченого слова + пояснення – ця стратегія використовується при відтворенні культурних понять, сучасних концепцій, неологізмів. Використання стратегії запозиченого слова з поясненням дуже корисне, коли це слово повторюється кілька разів у тексті. Після пояснення запозичене слово може використовуватися окремо, тоді читач може це зрозуміти без подальших пояснень;

5) переклад за допомогою перефразування з використанням спорідненого слова – ця стратегія використовується, коли поняття, виражене вихідним елементом, лексиколізоване цільовою мовою, але в іншій формі, і коли частота, з якою певна форма, яка використовується у вихідному тексті, значно вища, ніж те, як це поняття звучало б у цільовій мові;

6) переклад за допомогою перефразування з використанням неспоріднених слів – використання перефрази, яка замість спорідненого слова може ґрунтуватися на зміні гіпероніму або просто на розкритті значення вихідного елемента, особливо якщо предмет, про який йдеться, є семантично складним;

7) переклад через пропуск – ця стратегія використовується, значення, яке передається конкретним поняттям або виразом, є неважливим для розбудови думки тексту. Аби виправдати відволікання читача довгими поясненнями, перекладачі можуть просто не перекласти відповідне слово чи вираз;

8) переклад за ілюстрацією – стратегія, у якій через ілюстрацію передається слово, що немає еквівалента в мові перекладу. Тут замість парафразу використовується ілюстрація.

Р. Зорівчак вважає реалії «чи не найнебезпечнішими з “підводних каменів”, які доводиться долати перекладачам, покликаним якомога правдивіше, точніше, вірніше передати авторський почерк засобами іншої мови» [7, с. 38].

Таким чином, аналіз праць науковців дає можливість виділити такі основні труднощі відтворення реалій під час перекладу:

- 1) відсутність у мові перекладу еквівалентів;
- 2) необхідність передати національне та історичне забарвлення реалії разом із семантичним значенням.

У другому розділі ми будемо приділяти увагу аналізу фанфіку. Тож далі ми звернемо увагу на методи перекладознавчого аналізу.

Т. Шмігер класифікує методи для перекладознавчого аналізу за двома підходами так чином [19, с. 195]:

1. Інтерпретаційно-культурологічний підхід, у який входять:
 - а) ідеї та образи у системі твору, автора чи літературної традиції;
 - б) перекладацький контекст, перекладацький цикл;
 - в) вивчення перекладу у системі цільової літератури і культури.
2. Лінгвостилістичний підхід, що має на меті зіставлення оригіналу з одним чи кількома перекладами, аналіз відтворення стилістичних фігур, тропів, просодії. До нього входять:
 1. Контекстуальний аналіз.
 2. Структурний метод.

- а) метод опозиції;
 - б) компонентний аналіз;
 - в) дистрибутивний аналіз;
 - г) трансформаційний аналіз.
3. Семантико-синтаксичний аналіз.
4. Кількісні методи.

Серед лінгвістичних методів дослідження перекладу можна виділити чотири категорії методів – контекстний, структурний, семантико-синтаксичний і кількісний методи [19, с. 191]. Головне завдання кількісних методів – це підрахунок частоти вживання мовних одиниць [9, с. 395].

Контекстний аналіз – це визначення мовленнєвих умов, у яких реалізується актуальне значення досліджуваної мовної одиниці, а об'єктом аналізу виступають усі рівні мови. [14, с. 271]. Структурний метод – метод синхронного аналізу мовних явищ лише на основі зв'язків і відношень між мовними елементами, а мета цього методу – це вивчення мови як цілої функціональної структури [9, с. 372]. Структурний метод реалізується через ряд таких методик: дистрибутивний, безпосередніх складників, трансформаційний та компонентний аналізи [9, с. 373]. Ми розглянемо три з них, а саме: дистрибутивний, трансформаційний та компонентний аналізи. Т. Шмігер ще додав до структурного методу метод опозицій. За його визначенням, в основі методу опозицій лежить протиставлення одиниць мови за певними диференційними ознаками [19, с. 192]. Дистрибутивний аналіз – методика дослідження мови на основі оточення окремих одиниць в тексті [9, с. 373]. Трансформаційний аналіз – експериментальний прийом визначення синтаксичних і семантичних подібностей і відмінностей між мовними об'єктами через подібності і відмінності в наборах їх трансформацій [9, с. 381]. Компонентний аналіз – система прийомів лінгвістичного вивчення значень слів, суть якої полягає в розщепленні значення слова на складові компоненти, які називають семами, семантичними множинниками і зрідка маркерами [9, с. 385].

У другому розділі для аналізу перекладу уривку фанфіку ми обрали лінгвостилістичний підхід, тому що вважаємо його найбільш охоплюючим, а також зробили наголос на таких методах як: контекстний аналіз, трансформаційний аналіз та кількісні методи.

Тож у цьому підрозділі ми розглянули стратегії та способи відтворення безеквівалентної лексики при її відтворенні в мові перекладу. Проаналізували підходи до перекладу, їх визначення та проблематику. На початку ми назвали та описали такі стратегії як одомашнення та очуження, коли їх використовують, та що спонукає перекладача до вибору першого чи другого. Визначили у працях дослідників (М. Бейкер, М. Варданян, Р. Зорівчак та інші) найбільш поширені способи відтворення безеквівалентної лексики при перекладі. У цьому розділі ми також коротко зупинилися на характеристиці методів для перекладознавчого аналізу тексту, спираючись на працю Т. Шмігера. В наступному розділі ми розглянемо їх на прикладі.

Висновки до розділу 1

У першому розділі ми ознайомилися з основними теоретичними засадами безеквівалентної лексики, слів-реалій, жаргонізмів, фразеологізмів, омоніми тощо, класифікували іншомовні вирази та визначили стратегії та підходи до їх відтворення при перекладі. За допомогою теоретичних надбань українських та зарубіжних дослідників ми визначили, як саме створюється безеквівалентна лексика, на які групи її поділяють, за якими характеристиками. Також ми дослідили стратегії відтворення безеквівалентної лексики при перекладі, визначили, за яких обставин можна використовувати різні способи підбору еквівалентів реалій в цільових текстах. До різних груп використовують різні способи перекладу і доречність кожного з них визначає перекладач. У другому розділі ми розглянемо таке поняття як «фанфікшен», які бувають різновиди фанфіків. Після цього ми зробимо переклад однієї частини з англomовного фанфіка *When The Rust Settles In*, за допомогою класифікації Р. Зорівчак визначимо безеквівалентну лексику з цієї частини, а також проведемо перекладознавчий аналіз відтворення безеквівалентної лексики при перекладі.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ У ФАНФІКШЕНІ *WHEN THE RUST SETTLES IN*

2.1 Поняття жанру «фанфікшен» та переклад уривку *WHEN THE RUST SETTLES IN*

Для другого розділу ми обрали незвичний жанр, що має назву «фанфік» або «фанфікшен». Саме цей фанфікшен, який ми обрали для перекладу, відтворення англомовної безеквівалентної лексики засобами української мови та аналізу навряд буде осмислюватися у широких колах, але у фандомі (субкультура, що складається з шанувальників, яких об'єднує почуття емпатії та товариства з іншими людьми, які зацікавлені в одній темі) відео-гри *Resident Evil: THE VILLAGE* він доволі відомий, про що свідчить понад 100 тисяч прочитань та більш ніж 4 тисячі *kudos* (уподобань). З цієї причини ми обрали цей жанр і власне твір, адже він популярний серед молоді. Нам з самого початку хотілось взяти щось нове, свіже і, частково, нішеве. Основним параметром для вибору роботи була саме насиченість *WTRSI* різноманітною безеквівалентною лексикою, саме тому ми і обрали її. Але ми розуміємо, що для багатьох людей, особливо тих, хто не є особисто зацікавленими, тема фанфікшену є новою і незрозумілою, тому розглянемо її детальніше.

Фанфік (англ. *Fan fiction*, англ. *fanfiction* або такі скорочення англ. *fan fic*, *fanfic*, *fic*) – термін, що описує аматорський твір за мотивами популярних оригінальних літературних творів, творів кіномистецтва (кінофільмів, телесеріалів, аніме та ін.), коміксів, а також відеоігор тощо [15]. Літературні фанфіки, як правило, публікуються на особливих веб-сайтах за встановленими правилами. Також варто пам'ятати, що фанфікшен не може бути прибутковим, адже він має елементи, що підпадають під закон про захист авторського права. Це лише одне формальне обмеження, яке існує у цьому виді фанатської творчості, фанфік може бути будь-якого розміру, написаний самостійно чи у

співавторстві, прозовий чи віршований тощо, цей елемент фанатської творчості аналогічний до косплею, фан-відео, пісень тощо [16].

Стосовно розмірів, що використовують такі теги: драбл (до 100 слів), міні, міді та максі (тобто маленькі, середні та великі). Найдовший фанфік в одному з популярних архівів налічує 14 мільйонів слів, тобто якщо перевести це у сторінки А4 (*Times New Roman*, 14 кегль), то вийде приблизно 42 тисячі сторінок) [23].

Також на сайтах, присвячених фанфікшену, поширена стандартна система рейтингів, така ж як у фільмах: *G* – без вікових обмежень, *PG* та *PG-13* – сюжети, які можна читати дітям «з дозволу дорослих», *R* – для дорослої аудиторії та *NC-17* – лише для людей 17+, тобто містять деталізовані описи насильства чи сексуальні сцени [16].

Можна також додати, що у вересні 2007 року з'явився сайт *Archive of Our Own*, або *AO3* – один з найвпливовіших архівів фанфікшену. Саме з цього сайту ми взяли наш фанфік. 12 років тому він та частина інших аналогічних сайтів отримали нагороду від престижної літературної премії *HUGO*, таким чином майже 5 млн. авторок і авторів фанфіків стали лауреатами на рівні з Ф. Гербертом, А. Азімовим та Н. Гейманом [22].

Український філолог К. Ігошев дотримується думки, що фанфікшен – це наслідування не тільки літературних творів, а також це «історії, написані шанувальниками художніх творів, кінофільмів, серіалів чи комп'ютерних ігор, особливістю яких є запозичення ідей, сюжету чи / та персонажів оригінального твору» [8, с. 23].

Фанфікшен набув великої популярності на межі ХХ–ХХІ століть, хоч і зрозуміло, що цей жанр з'явився ще до цього моменту, адже навіть з витоків античної літератури читачі і письменники часто створювали «сіквели» до творів інших авторів. У праці О. Євмененко та І. Тімченко наголошують: «Згадаємо, зокрема, в українській літературі існує явище «котляревщини», запозичений сюжет про сплячу красуню в казці «Мачуха й панночка» Євгена Гребінки або казок про чортів у Миколи Костомарова («Торба»); фабулу

народної казки «Телесик» використовує Г. Квітка-Основ'яненко у казці «Відьма» тощо» [6, с. 64].

Завдяки розвитку інтернет-технологій та соціальним мережам на сьогодні сформувалася нова культура читання, яка полягає в колективності читання, коли для дітей стає важливим, що читати. Тож, приєднуючись до спільноти читачів-однолітків, дитина набуває впевненості у правильності свого читацького вибору [6, с. 64].

Великою перевагою колективного читання є культурне середовище в соціальних мережах, яке створює бум навколо прочитаного, напр.: серія книг Джоан Ровлінг про Гаррі Поттера, за якою ще задовго до виходу нової частини в магазини збирались черги, чи популярність тематичних парків, фанатських спільнот, кафе тощо [6, с. 64]. На думку Т. Гундорової, «масова культура твориться уподібненнями, а характеризує її повторюваність, оскільки індивід доби культурної індустрії навчений сприймати те, що подібне, дубльоване, що нагадує про щось, уже знане» [3, с. 35]. Захоплення вчинками літературних героїв та сюжетом спонукають юного фаната або фанатку до створення власної творчої діяльності і це приводить до реалізації особистої креативності, таким чином і фанфік також може стати повноцінним стимулятором позитивного ставлення та мотивації до навчання та сформувати в дітей та підлітків такі «м'які» компетентності як [6, с. 64]:

1) розвинути учнівську креативність, нестандартне мислення (учні створюють власні тексти);

2) зрозуміти природу художньо-образної організації тексту (учень/учениця має підмічати особливості індивідуального стилю письменника, вміти використовувати художні засоби);

3) підвищити мовну та мовленнєву грамотність (поповнення активного словникового запасу, уяскравлення мовлення, відмова від мовних штампів тощо);

4) сприяти створенню на уроці ситуації успіху для творчої особистості;

5) виховати повагу до інтелектуальної власності (з'ясувати поняття авторського права, поваги до чужої власності тощо).

С. Філоненко у монографії «Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр» називає такі види наслідування творів масової літератури, як сіквели (від англ. *sequel* – продовження), тобто тексти, які продовжують, розвивають сюжет початкового твору, використовуючи його персонажів, приквели (передісторії) – твори, що описують події, які сталися до сюжету початкового тексту; кросовери (від англ. *crossover* – перехід), які об'єднують сюжети, персонажів, мотиви тощо із творів різних авторів [17, с. 48].

Масова література охоче користується такою формою, як рімейк або ремейк (від англ. *remake* – переробка), що, за словами Марини Загідулліної, найчастіше здійснює «переклад» класичного твору на мову сучасності [цит. за: 17, с. 48].

Як ми вже зрозуміли, фанфіки та електронна література можуть слугувати не тільки як матеріал для вільного читання, але й як невід'ємний елемент в навчанні. Ця тема детально розглядається в книзі *E-literature for Children: Enhancing Digital Literacy Learning* за авторством Л. Ансворт [24]. У цій книзі форми цифрового нарративу для дітей та підлітків поділяються на такі категорії [24, с. 3]:

- електронні нарративи для ранніх читачів – це тексти, у яких використовується аудіо в поєднанні з гіперпосиланнями, щоб допомогти маленьким дітям навчитися зрозуміти друкований текст, надаючи моделі усного читання оповідань і часто вимову окремих слів;
- лінійні електронні нарративи – це, по суті, ті самі види історій, які можна знайти в книгах, часто ілюстровані, але представлені на екрані комп'ютера;
- електронні нарративи та інтерактивні сюжети – презентування цих історій дуже схоже на презентування лінійних електронних нарративів, однак контекст історії часто можна зрозуміти із доступом до окремої інформації про персонажів, сюжету у вигляді карт і посилань на фактичну інформацію та/або

інші історії. У деяких прикладах можна отримати доступ до такого роду контекстної інформації під час читання історії;

- гіпертекстові наративи – хоча вони часто використовують різноманітні типи гіперпосилань, ці історії відрізняються своєю зосередженістю на тексті, майже повністю ігноруючи зображення;

- гіпермедійні наративи – у цих розповідях використовується ряд гіперпосилань із текстом та зображеннями, часто в комбінації.

Виходячи з цієї класифікації, фанфіки, які знаходяться в інтернеті і є фанатським продовженням, або переінтерпретацією оригіналу, можна віднести до категорії «електронні наративи та інтерактивні сюжети». У той же час, роботи, що знаходяться на тих же ресурсах, що й фанфіки, але не мають за собою підґрунтя у вигляді оригінального твору, які ще називають «оріджинали» (*originals* – від англ. *origin*), можна віднести до другої категорії – «лінійні електронні наративи».

Отже, коли ми детальніше розглянули саме поняття «фанфікшен», зупинимося на сюжеті оригінальної гри, а також сюжеті фанфіку, який ми обрали як актуальне джерело безеквівалентної лексики. *Resident Evil Village* – відеогра жанру *survival horror* (жахи й виживання), розроблена та видана *Capcom*. Вона десята з основної серії ігор та є продовженням *Resident Evil 7: Biohazard*. У цій грі головний герой – Ітан Вінтерс, який у попередній грі шукав зниклу дружину, на цей раз знаходиться в пошуках своєї доньки, у занедбаному румунському селі. Тут його зустрінуть не тільки ще живі жителі, але й тутешні чудовиська, людожери та еліта цього краю – чотири лорди, усі зі своїми унікальними можливостями й рисами характеру, як і їх матріарх – Мати Міранда, яка повинна знати, де знаходиться Мія та Роуз, його дружина та донька. За сюжетом гри персонаж повинен убити всіх чотирьох лордів, а потім і саму Мати Міранду, але, навіть тримаючи свою знайдену і цілу доньку на руках, Ітан Вінтерс не знайшов свого гепіенду – коли він почав розпадатися на шматки, чоловік віддав Роуз давньому знайомому і вирішив підірвати себе в епіцентрі росту мегаміцелія, покінчив з мутаціями та подальшими смертями.

Доволі трагічний кінець, який викликав у фанатів багато спірних почуттів, у той час безліч авторок та авторів фанфіків вирішили продовжити цю історію, але вже воскресив головного героя. Саме це лежить в основі фанфіку *When The Rust Settles In*, у якому авторка достає зі світу полеглих не тільки Ітана Вінтерса, а й одного з чотирьох Лордів – Карла Гейзенберга. У центрі уваги двоє чоловіків, якими зацікавлена одна секретна організація через їхні надлюдські можливості та особливу біологію, тому вони вимушені бути в бігах, покинув румунське село, яке є локацією з оригінальної гри. Основний акцент у сюжеті на тому, як сильно обидва герої змінюються під впливом один одного за нових життєвих обставин.

Як і оригінальна гра, фанфік за жанром є фентезі, а він як жанр відомий тим, що збагачений авторами на слова-реалії, ідіоми, сленгізми тощо. Тому можна ще раз зазначити, що саме ця робота є дуже хорошим джерелом для безеквівалентної лексики. Для того, щоб продемонструвати як ця лексика може виглядати в цільовій, у нашому випадку, українській мові, пропонуємо розглянути готовий оригінальний переклад другої частини фанфіку *When The Rust Settles In*.

Chapter 2, When The Rust Settles In, DoubleYouTeeEff

<p>Consciousness came back to Ethan <i>in drips and drabs</i>. He felt like a truck had slammed into him then backed up over his remains a few times for good measure. But whatever he was lying on was soft which was probably the first <i>scrap of comfort</i> he'd gotten since he'd gotten kidnapped from his home.</p>	<p>Свідомість <i>по-троху</i> верталася до Ітана. Він почувався так, ніби вантажівка врізалася в нього, а потім ще кілька разів проїхалася на всяк випадок. Але те, на чому він лежав, було м'яким, і це, мабуть, було першим <i>кляпотом комфорту</i>, який він отримав після того, як його викрали з дому.</p>
<p>Rose! Where is she?! Ethan tried to sit up all at once but ends up groaning and</p>	<p>Роуз! Де вона?! Ітан спробував піднятися, але одразу застогнав і</p>

<p>flopping backwards before he even managed to get halfway upright. Then the memory of what he'd done <i>came floating up through the murky depths of his mind</i>. He'd handed Rose over to Chris, told him to teach her to be strong. Then he had turned back to finish off the <i>megamycete</i> once and for all. Eyes blinked up at an ornate ceiling. This place was unpleasantly familiar. He was back at the giant vampire woman's castle. How did he get there?</p>	<p>плюхнувся назад, перш ніж йому вдалося хоч якось сісти. Тоді згадка про те, що саме він зробив, <i>пропливла в темних глибинах його розуму</i>. Він передав Роуз Крісу, сказав йому, щоб той навчив її бути сильною. Потім Ітан повернувся, щоб раз і назавжди знищити <i>мегаміцелій</i>. Чоловік блимнув очима на багато прикрашену стелю. В Ітана було неприємне відчуття – це місце було знайомим. Він повернувся до замку гігантської вампірки. Але як він сюди потрапив?</p>
<p>“<i>You awake Ethan?</i>” A voice came from down the hall. “<i>I coulda sworn I heard something,</i>” followed, sounding muttered and more self-directed than anything else.</p>	<p>– <i>Ти оговтався, Ітане?</i> – з коридору почувся голос. – <i>Бляха</i>, клянусь, я щось почув. Ця фраза була тихішою, начебто була сказана більш для себе, ніж для когось.</p>
<p>Was that...Heisenberg? Ethan thought he remembered being shouted at and dragged about earlier but everything was fuzzy right now. Heavy footsteps thudded closer and he turned his head to see Heisenberg striding in. The man looked like how Ethan felt, like he'd been through the wringer a couple of times. He gave another groan and turned his head away. This isn't what he <i>had signed up for</i>. None of this should have</p>	<p>Це був... Гейзенберг? Ітану здавалося, що він пам'ятає, як на нього кричали і кудись тягли раніше, але зараз все було скоріше нечітко, незрозуміло. Стукіт важких чобіт наближався, і він повернув голову в очікуванні Гейзенберга, який увійшов в кімнату. Чоловік виглядав саме так, як і почувався Ітан, ніби його кілька разів провели через прес. Вінтерс застогнав і відвернувся. <i>Чоловік на це не</i></p>

<p>been happening to him. Ethan had taken the detonator intending on <i>putting an end to everything</i>. But it seemed like once again, <i>life was going to be cruel</i>.</p>	<p><i>підписувався</i>. Нічого з цього не повинно було статися з ним. Ітан взяв детонатор, маючи намір <i>покласти всьому край</i>. Але здавалося, нібито знову <i>життя ставить йому перешкоди на шляху до щасливого кінця</i>.</p>
<p>“Hey! So you are awake. How good of you to <i>rejoin the land of the living</i>,” Heisenberg’s voice cut through Ethan’s thoughts like <i>a knife through butter</i>. Which wasn’t that impressive given how much of a <i>jumbled mess</i> his head was right now. But it annoyed him all the same and he glared weakly at the older man.</p>	<p>– Гей! Отже, ти не спиш. Ой, як добре склалося, що ти <i>знову в країні живих</i>, – голос Гейзенберга прорізався через думки Ітана. Що не було настільки вражаючим, зважаючи на те, наскільки <i>заторможеним</i> був його мисленневий процес в цей момент. Але це все одно його дратувало, і він слабо зиркнув на старшого чоловіка.</p>
<p>“What do you want Heisenberg? Why am I here?” Ethan’s voice sounded pitifully weak to his ears despite how much venom he’d tried to convey. Heisenberg chuckled as he crossed the room then crouched before the hearth. There was a fire crackling merrily and the man tossed another log in for good measure.</p>	<p>– Чого ти хочеш, Гейзенбергу? Чому я тут? – голос Ітана звучав жалюгідно слабким навіть в його власних вухах, незважаючи на те, скільки ненависті він намагався передати в своєму голосі. Гейзенберг засміявся, йдучи через кімнату, а потім присів перед вогнищем. Полум’я весело потріскувало, і він на всяк випадок кинув ще одне поліно.</p>
<p>“You’re here because I graciously saved your life. Even after you snubbed my offer of partnership, I might add. If</p>	<p>– Ти тут, бо я милостиво врятував тобі життя. Навіть після того, як ти відхилив мою партнерську</p>

<p>you're referring to here here," Ethan <i>caught a glimpse</i> of a hand being rolled to gesture their current surroundings, "then it's because that <i>boulder-punching prick</i> wrecked my factory."</p>	<p>пропозицію, хочу зауважити. Якщо ти маєш на увазі оце все, – Ітан <i>краєм ока</i> побачив руку, що вказувала на кімнату, – то це тому, що один <i>конкретний покидьок</i>, зруйнував мою фабрику.</p>
<p>Ethan heard footsteps approach and then Heisenberg was smirking down at him. He glared at the man and forced himself to sit up, going slow this time around.</p>	<p>Чужі кроки наближалися й Ітан побачив надмірну посмішку Гейзенберга. Вінтерс подивився на чоловіка з люттям в очах й змусив себе сісти, на цей раз більш акуратно.</p>
<p>"I didn't ask for your help so don't expect a thank you," Ethan spit out. Heisenberg's smirk only widened.</p>	<p>– Я не просив допомоги від тебе, тож подяки не чекай, – плюнув Ітан. Усмішка Гейзенберга лише ширшала.</p>
<p>"My my, we'll have to work on those manners of yours. In any case, I have questions for you. <i>That bitch Miranda</i>. Did you kill her?" Even though the older man was still wearing those ridiculous rounded shades, Ethan could tell he was being stared at with an intensity that might spark flames. <i>It made his skin crawl</i> as he remembered how he had first met the four Lords and they'd argued over him as though he was some kind of plaything.</p>	<p>– <i>Ой-ой</i>, нам доведеться попрацювати над оцими твоїми манерами. В будь-якому випадку у мене до тебе запитання. <i>Мерзота Міранда</i>. Ти її вбив? Незважаючи на те, що чоловік усе ще носив ці безглузді темні круглі окуляри, Ітан міг зрозуміти, що на нього дивляться з такою напруженістю, що могла б висікати іскри. <i>По шкірі пройшлися мурашки</i>, коли він згадав, як вперше зустрів чотирьох Лордів, і як вони сперечалися через Вінтерса, наче він був іграшкою.</p>

<p>“Yeah. She’s dead. And whatever’s left should have been <i>blown to hell</i>.” Ethan frowned. That’s right, he had set off the explosive that Chris had set. So why wasn’t he in <i>sweet oblivion</i> right now? Heisenberg must have read the confusion on his face as the man spoke up.</p>	<p>– Ага, мертва. І все, що залишилося, <i>підірвано до біса</i>. Ітан насупився. Так-то, він активував вибухівку, яку встановив Кріс. То чому він зараз не у <i>ліпшому світі</i>? Гейзенберг, мабуть, побачив розгубленість на його обличчі, коли чоловік заговорив:</p>
<p>“There’s bunkers <i>littered all over the place</i>. A couple of world wars will do that even in <i>bumfuck nowhere</i>.”</p>	<p>– Тут <i>на кожному кроці</i> бункери. Кілька світових воєн і такі з’явилися навіть в такій <i>дупі як наша</i>.</p>
<p>Ethan supposed it hardly mattered. Of all the <i>crazy fucked up things</i> that had happened to him, the convenience of a bomb shelter barely even registered. It was Heisenberg’s turn to frown.</p>	<p>Ітан припускав, що це не мало значення. З усього <i>божевільного лайна</i>, що з ним сталося, в голові Вінтерса і секунди не виникало жодного припущення про можливе зручне місцезнаходження бомбосховища, все це було неважливо. Отепер вже насупився Гейзенберг.</p>
<p>“And your precious little Rose. Did you manage to save her?” Ethan’s throat tightened. Chris would look after Rose now. He would keep her safe. Ethan was a monster. He was nothing but mold. He needed to stay for her own good. And if Heisenberg had any designs on his daughter, then he had better think again.</p>	<p>– А як там твоя дорогоцінна маленька Роуз. Тобі вдалося її врятувати? Ітану аж дух забило. На зараз і в майбутньому Кріс буде доглядати за Роуз. Він захистить її. Ітан був монстром. Цвіль і на цьому все. Йому потрібно бути подалі заради її блага. І якщо у Гейзенберга були якісь плани на його доньку, то йому краще</p>

<p>“You <i>stay the fuck away</i> from my daughter. She’s long gone and I’m not gonna let you go after her.” It <i>hurt like a bitch</i> to move but Ethan forced himself to swing his legs around to the edge of what he now realized was a couch. He made to stand up, but a gloved hand shoved him back down onto his ass.</p>	<p>викинути це з голови.</p> <p>– <i>Тримайся подалі</i> від моєї доньки. Вона вже далеко, і я не дозволю тобі піти за нею.</p> <p>Рухатися було <i>до біса боляче</i>, але, доклав сил, Ітан перекинув ноги до краю того, що тепер розпізнав як крісло. Він мав намір підвестися, але міцна рука штовхнула його назад.</p>
<p>“Keep your seat, Ethan. I was only asking. I suppose she was on that helicopter then,” Heisenberg mused. Ethan perked up a bit at this, glad to hear confirmation that Chris and Rose had managed to get away from the blast.</p>	<p>– Сиди на дупі рівно, Ітане. Я тільки спитав. Тож це вона тоді була на тому гелікоптері, – розмірковував Гейзенберг.</p> <p>Ітан трохи оживився від цих слів, радий почути підтвердження того, що Крісу та Роуз вдалося уникнути вибуху.</p>
<p>“With Miranda finally dead I don’t need your daughter. I’ll admit I was a bit curious about her, but I suppose I’m more curious about you.” The leer on the older man’s face had Ethan cringing back. For some idiotic reason he’d thought that the nightmare would be over. But he was still stuck in the middle of nowhere with a <i>metal-wielding asshole</i>. Heisenberg continued on, ignoring the younger man’s discomfort.</p>	<p>– Оскільки Міранда нарешті здохла, мені не потрібна твоя дочка. Я визнаю, що її потенціал мене дійсно цікавив, але тепер, враховуючи обставини, я вважаю, що мені більш цікавий ти сам.</p> <p>Похмурий вираз обличчя Карла змусив Ітана вжатися в диван. З якоїсь ідіотської причини він думав, що кошмар закінчиться. Але він все ще застряг бозна-де з якимось <i>мудаком, що вмiє керувати металом</i>.</p>

	Гейзенберг продовжив говорити, не звертаючи уваги на незручність молодого чоловіка:
<p>“The moment you arrived in the village you’ve been <i>hell-bent on rescuing your daughter</i>. But she’s ‘long gone’ as you put it and you’re still here. So, I’m wondering what’s changed.”</p>	<p>– З того моменту, як ти прийшов до села, в тебе <i>не було жодної іншої цілі – врятувати свою дочку</i>, і ніяк інакше. Але, як ти сам сказав, «вона вже далеко», а ти все ще тут. Мене аж зацікавило, що ж таке могло трапитися.</p>
<p>Ethan felt like he was a bug under a microscope with the way Heisenberg was looking at him. One moment the grey-haired man was eyeing him as though he was a piece of meat and the next if felt like he was a particularly interesting puzzle to solve. There was no way he was about to <i>spill his guts</i> to this psychopath though. Even if they were both <i>molded freaks</i>.</p>	<p>Ітан відчував себе клопом під мікроскопом коли Гейзенберг дивився на нього. В одну мить сивий чоловік дивився на нього, наче він був шматком м’яса, а в іншу – наче він представляє собою особливо цікаву головоломку. Однак в нього <i>жизки не сипали</i> щось розповідати про своє життя цьому психопату. Навіть якщо вони обидва були <i>пліснявими виродками</i>.</p>
<p>“<i>It’s none of your business</i>,” Ethan said with a huff. “Rose is somewhere safe and that’s all that matters to me.” He wasn’t exactly thrilled that he was still here in this hell hole, but it felt like he could finally <i>take a breather</i>. He didn’t trust Heisenberg one bit, but he also didn’t really care about what happened to himself. Ethan was tired. He realized</p>	<p>– <i>Не твоя псяча справа</i>, – гнівно сказав Ітан. – Роуз знаходиться в безпеці, інше мене не хвилює. Вінтерс був не дуже в захваті від того, що він все ще тут, в цьому пеклі, але здавалося, що він нарешті <i>може перепочити</i>. Ітан анітрохи не довіряв Гейзенбергу, але що сталося з ним самим його також не хвилювало.</p>

<p>he'd been tired since Louisiana. Things between him and Mia had never truly recovered after everything that had happened with the Bakers. Rose was <i>the light of his life</i>, but a baby couldn't fix a broken marriage.</p>	<p>Вінтерс змучився. Він зрозумів, що втомився ще з часів подій в Луїзіані. Стосунки між ним та Мією так і не покращилися після всього, що сталося з Бейкерами. Поряд з Роуз <i>в нього аж душа раділа</i>, але дитина не може виправити вже зламанний шлюб.</p>
<p>Ethan gave a deep sigh. Chris had mentioned that Mia was still alive, hadn't he? At least Rose would have her mother.</p>	<p>Ітан глибоко зітхнув. Кріс згадував, що Мія все ще жива, так? Принаймні, у Роуз залишилася матір.</p>
<p>"What about you?" Ethan shot a glare up at the older man. "You wouldn't shut up about how you needed to be rid of Miranda. Well, she's dead now so why are you still here?" Maybe if he could get Heisenberg to talk about himself, Ethan could just forget about how messed up his own life was.</p>	<p>– А ти? – Ітан подивився на старшого чоловіка. – В тебе <i>аж іскри з очей летіли</i>, як сильно ти хотів позбутися Міранди. Ну-то, вона вже мертва, тож чому ти все ще тут? Можливо, якби йому вдалося змусити Гейзенберга розповісти про себе, Ітан міг хоча б на мить забути про те, наскільки погане його власне життя.</p>
<p>Heisenberg scowled and Ethan felt like he'd just scored a victory. After the torture he'd suffered through, he <i>couldn't muster any ounce of sympathy</i> for the other man.</p>	<p>Гейзенберг насупився, а Ітан зрозумів, що він дістав його. Після тих катувань, яких зазнав Вінтерс, чоловік <i>не відчував ні краплі співчуття</i> до Гейзенбергу.</p>
<p>"I've been stuck in this <i>backwaters village</i> for decades and the only home I've known is a pile of rubble. I need to</p>	<p>– Я застряг у цьому <i>богом забутому селі</i> на десятиліття, а єдиний дім, який в мене був тепер купа уламків.</p>

<p>get my bearings first before I go <i>charging off into the unknown.</i>” It sounded a little defensive to Ethan’s ears and he let out a sharp bark of laughter. It made his chest ache, but the absurdity was too rich. This man could control metal like it was second nature, yet he was afraid of the outside world.</p>	<p>Мені потрібно спочатку зібратися, перш ніж <i>ніти куди очі дивляться.</i> Для Ітана це прозвучало наче Карл оборонявся від чогось, і він різко розсміявся. Від цього сміху йому боліло в грудях, але ця ситуація була занадто абсурдна. Цей чоловік може керувати металом одним лише поглядом, а він злякався зовнішнього світу.</p>
<p>“What’s so funny?” Heisenberg growled down at Ethan, but it only made him laugh harder. Tears were collecting in the corners of his eyes as if he’d just been told some great cosmic joke. And in a way, he had. After everything that had happened here, the unlikely pair were now squatting in a giantess’ freshly vacant castle.</p>	<p>– Що ти регочиш? – Гейзенберг гаркнув на Ітана, але це змусило його сміятися ще дужче. Сльози збиралися в куточках очей, наче йому щойно розповіли якийсь чудовий смішний жарт. Ну, в певному сенсі так і є. Після всього, що тут трапилося, неймовірна пара двох дорослих чоловіків тепер сиділа навпочіпки в щойно звільненому замку гігантської жінки.</p>
<p>Heisenberg shook his head in bewildered disgust and turned back to throw another log on the fire. Ethan supposed it made sense that a man who spent most of his time in a sweltering factory would prefer the heat. After nearly <i>freezing his ass off</i> this entire time, a bit of warmth was welcome. His laughter died away and he took in a</p>	<p>Гейзенберг похитав головою з ошелешеною огидою і повернувся до вогнища, щоб кинути ще одне поліно. Ітан припустив, що в цьому є сенс, що людина, яка проводить більшу частину свого часу на спекотній фабриці, віддає перевагу високим температурам. Після того, як Вінтерс за весь той час в селі ледь не</p>

breath.	<i>відморозив дупу, трошки зайвого тепла не заважатиме. Він перевів подих і затих.</i>
“Are you finished?” The older man asked irritably, still turned towards the hearth.	– Все? Заспокоївся? – роздратовано запитав Карл, усе ще дивлячись в бік вогнища.
“I just didn’t think a man like you would be cautious about anything.”	– Я просто не думав, що така людина, як ти, буде в чомусь обережна.
“Yeah, well, I just regained my freedom so excuse me if I don’t want <i>to bumble into an even shittier situation.</i> ”	– Ба, звісно, я ж щойно здобув свободу, тож вибач, за те, що мені не хочеться знов <i>вступити в якусь лайно.</i>
That made sense to Ethan. Although in his case, <i>trouble seemed to find him</i> rather than the other way around. Just when he’d thought things couldn’t get any worse, life managed to prove just how wrong he was.	Ітан розумів, про що говорить Гейзенберг. Хоча в його випадку, здавалося, <i>біди постійно знаходять його</i> , а не навпаки. Саме тоді, коли Ітан думав, що не може вже бути гірше, життю вдалося довести, наскільки він помилявся.
“So...what now?” Ethan asked lamely. Rose had been the one thing to keep him going but he’d accomplished what he’d set out to do. Now he needed to stay as far away as possible to try and keep her safe from <i>the kind of shit that seemed to follow him around.</i> He’d intentionally cut himself adrift and didn’t know what to do next. Not that he was feeling eager	– І... що тепер? – мляво запитав Ітан. Роуз була єдиною, хто підтримувала його вагу до життя, але він все зробив, що вважав потрібним. Тепер Вінтерсу потрібно було триматися якомога далі, щоб спробувати захистити її від <i>того гімна, яке, здавалося, супроводжувало його останні роки.</i> Він навмисно <i>відрізав</i>

<p>to get involved with whatever plan Heisenberg might have. But the man had saved his life and that seemed like a good starting for figuring out what he was going to do with himself.</p>	<p><i>себе</i> від родини і не знав, що робити далі. Не те, щоб Ітан відчував бажання взяти участь у планах Гейзенберга, щоб він там не придумав. Але Карл врятував йому життя, і це, здається, не найбільш поганий його вчинок, тож можна послухати, що старший чоловік збирається робити далі.</p>
<p>Heisenberg didn't say anything immediately. Instead, he rose to his feet and fixed Ethan with an impenetrable stare. He had to resist the urge to squirm or snap at the older man. He was still exhausted and didn't want to invite any more unwelcome attention or <i>pick a fight</i> with a lunatic with magnetic powers.</p>	<p>Гейзенберг нічого не сказав одразу. Натомість він підвівся й подивився на Ітана так, що той застиг на місці. Вінтерсу довелося протистояти бажанню злякатися чи кинутися на старшого. Він все ще був виснажений і не хотів більше привертати небажаної уваги чи <i>влаштувати бійку</i> з божевільним, що володіє магнетичними силами.</p>
<p>"I'm glad you asked!" came an unexpectedly cheery response. "I think our first priority is to find something to eat. As for what comes after that, well, I <i>don't want to give the game</i> away too soon." Heisenberg gave a sly look as he said this. Ethan blinked. He was having trouble keeping up with how quickly the other's mood was shifting around. He didn't know if it was because he'd just come back from the edge of death or if</p>	<p>– Я радий, що ти запитав! – прийшла несподівано радісна відповідь. – Я думаю, що наш перший пріоритет – знайти щось поїсти. Що стосується того, що буде після цього, то я <i>не хочу розкривати карти</i> занадто рано. Говорячи це, Гейзенберг лукаво дивився на нього. Ітан кліпнув очима. Йому було важко встигати за тим, як швидко змінюється настрій іншого чоловіка. Він не знав, чи це тому, що</p>

Heisenberg was naturally like this. Food sounded like a good idea though. He only hoped that there was something normal to be found.

він щойно *воскрес як фенікс з попелу*, чи Гейзенберг був таким від природи. Хоча про їжу була гарна ідея. Він лише сподівався, що вони зможуть знайти щось їстівне.

2.2 Перекладознавчий аналіз уривку фанфікшену *WHEN THE RUST SETTLES IN*

У цьому підрозділі ми спробуємо здійснити перекладознавчий аналіз другої частини фанфіку *When The Rust Settles In*, переклад якої наведений у попередньому підрозділі. Авторка фанфіку послідовно розповідає нам про події, що відбуваються впродовж історії, кожен частину змінюючи персонажа. Типом мовлення фанфіку є розповідь, тому домінантна темо-рема-тична структура тексту – ланцюжковий (послідовний зв'язок). В уривку фанфіку зображені два основних персонажі – Карл Гейзенберг та Ітан Вінтерс. Твір побудовано так, щоб читач міг поринути в мисленнєвий процес, розкрив події з різних сторін, зрозумів мотивацію та взаємостосунки між героями. У першій частині фанфік починається з розкриття позиції Гейзенбергу, що було необхідно для того, щоб вийти з кінцівки оригінальної гри без жертв, які повинні були статися. Друга частина – зі слів Вінтерса. Твір написаний в жанрі «*road-trip*», тому впродовж всієї розповіді герої переміщуються з точки «а» до точки «б». У творі відсутні будь-які невербальні засоби передачі інформації, тобто фанфік виконаний виключно вербально. Тож семантичним ядром тексту є декілька речень, які пов'язані з оригінальними подіями гри, що допомагає зрозуміти, де саме герої знаходяться зараз, що пов'язує їх із подіями оригінальної кінцівки гри. До цих речень можна віднести:

But whatever he was lying on was soft which was probably the first scrap of comfort he'd gotten since he'd gotten kidnapped from his home. – Але те, на чому він лежав, було м'яким, і це, мабуть, було першим клопотом комфорту, який він отримав після того, як його викрали з дому.

He'd handed Rose over to Chris, told him to teach her to be strong. Then he had turned back to finish off the megamycete once and for all. – Він передав Роуз Крісу, сказав йому, щоб той навчив її бути сильною. Потім він повернувся, щоб раз і назавжди знищити мегаміцелій.

He was back at the giant vampire woman's castle. – Він знову був у замку гігантської вампірки.

Адекватному перекладу фанфіку сприяє визначення засобів забезпечення лексичної та граматичної когезії, що вжиті в уривку *When The Rust Settles I*. Зокрема, прикладом лексичного повтору є *scrap of comfort* (пер. шмат комфорту), *groaning and flopping backwards* (пер. застогнав і плюхнувся назад). Як приклади парафрази: *ornate ceiling* було відтворено за допомогою описового перекладу (пер. багато прикрашена стеля), *came floating up through the murky depths of his mind* (пер. засяяла в темних глибинах його розуму) та *to finish off the megamycete once and for all* (пер. назавжди знищити мегаміцелій). Граматична когезія забезпечується через узгодження часових форм, складнопідрядних конструкцій тощо. Наприклад: *This place was unpleasantly familiar*, що було відтворено за допомогою трансформаційного перекладу: «В Ітана було неприємне відчуття – це місце було знайомим».

Оскільки фанфік належить до художнього стилю, то аналізований уривок також широко містить метафори, метонімії, іронії, сарказм, перифрази тощо, які передаються при перекладі. Крім того, текст насичений епітетами. Тут реалізується гра слів. Кожен із цих та інших тропів та синтаксичних фігур передається мовою перекладу:

“Hey! So you are awake. How good of you to rejoin the land of the living,” *Heisenberg's voice cut through Ethan's thoughts like a knife through butter. Which wasn't that impressive given how much of a jumbled mess his head was right now.* – Гей! Отже, ти не спиш. Ой, як добре склалося, що ти знову в країні живих, – голос Гейзенберга прорізався через думки Ітана. Що не було настільки вражаючим, зважаючи на те, наскільки загальмованим був його мисленнєвий процес у цей момент.

Мова кожного персонажу у фанфіку індивідуалізована. На увиразнення цієї мови авторка вживає діалектизми, жаргонізми, сленгізми та іншу грубо-просторічну, лайливу ненормативну лексику. Як от: *then it's because that*

boulder-punching prick wrecked my factory – то це тому, що *один конкретний покидьок* зруйнував мою фабрику. *That bitch Miranda.* – Мерзота Міранда.

Водночас фанфік містить безеквівалентну лексику як от:

1. Реалії;
2. Ідіоми;
3. Жаргонізми;
4. Сленгізми;
5. Власні назви.

Використовуючи класифікацію Р. Зорівчак, яку ми навели в розділі 1.1, ми поділили її на групи. За історико-семантичним характером, до реалій при існуючих відповідниках належать такі приклади як: *sign up for* (пер. не підписувався), *made his skin crawl* (пер. по шкірі пробігли мурахи), *crazy fucked up things* (пер. божевільне лайно) та інші. Як можна помітити, до цієї групи належать, насамперед, ідіоми та обценна лексика. До реалій історичного характеру можна віднести лише власні назви, імена персонажів та специфічну термінологію, яка притаманна лише цій японській грі: *Itan Winters* (пер. Ітан Вінтерс), *Karl Heisenberg* (Карл Гейзенберг), *megamycete* (пер. мегаміцелій) тощо.

За структурою:

- 1) реалії-одночлени: *coulda* (пер. міг би (сленг)), *shit* (пер. гімно);
- 2) реалії-полічлени номінативного характеру: *B.S.A.A.* (повн. *Bioterrorism Security Assessment Alliance*) – Альянс Забезпечення Безпеки в умовах Біотероризму, *a jumbled mess* (пер. загальмований), *hurt like a bitch* (пер. до біса боляче) тощо;
- 3) реалії-фразеологізми: *in drips and drabs* (пер. потроху), *to spill his guts* (пер. жижки не сипали), *cut himself adrift* (пер. відрізав себе) тощо.

Ідіоми становлять найбільшу частину безеквівалентної лексики не тільки в цьому конкретному уривку, а й у всьому фанфіку загалом. Далі йдуть жаргонізми, сленгізми та власні назви. За межами цього уривку також були помічені аббревіатури, наприклад: *B.S.A.A.* (повн. *Bioterrorism Security*

Assessment Alliance) – Альянс Забезпечення Безпеки в умовах Біотероризму (4 частина); *G`morning* (повн. *Good morning*) – Добранку (60 частина); *Gee* (повн. *Jesus*) – Ісусе (23 частина).

При перекладі безеквівалентної лексики ми вдавалися як до стратегії очуження, так і одомашнення, виходячи з власної суб'єктивної оцінки та розуміння, як більш гармонійно буде виглядати певна лексична одиниця в тексті перекладу. При відтворенні реалій ми використовували способи відтворення при перекладі, визначені класифікаціями М. Бейкер, В. Яблочнікової, які охарактеризували в першому розділі.

Як приклад ідіом наведемо уривки:

Consciousness came back to Ethan in drips and drabs. – Свідомість потроху верталась до Ітана.

But whatever he was lying on was soft which was probably the first scrap of comfort he'd gotten since he'd gotten kidnapped from his home. – Але те, на чому він лежав, було м'яким, і це, мабуть, було першим *шматком комфорту*, який він отримав після того, як його викрали з дому.

Then the memory of what he'd done came floating up through the murky depths of his mind. – Тоді згадка про те, що саме він зробив, *пропливла в темних глибинах його розуму*.

This isn't what he had signed up for. – Чоловік на це *не підписувався*.

Ethan had taken the detonator intending on putting an end to everything. But it seemed like once again, life was going to be cruel. – Ітан взяв детонатор, маючи намір *покласти всьому край*. Але здавалося, нібито *знову життя ставить йому перешкоди на шляху до щасливого кінця*.

Ethan caught a glimpse of a hand being rolled to gesture their current surroundings... – Ітан *краєм ока* побачив руку, що вказувала на кімнату.

Ethan could tell he was being stared at with an intensity that might spark flames. – Ітан міг зрозуміти, що на нього дивляться з такою напруженістю, що *могла б висікати іскри*.

It made his skin crawl as he remembered how he had first met the four Lords and they'd argued over him as though he was some kind of plaything. – По шкірі пробігли мурахи, коли він згадав, як вперше зустрів чотирьох Лордів, і як вони сперечалися через Вінтерса, наче він був іграшкою.

And whatever's left should have been blown to hell. – І все, що залишилося, підірвано до біса.

There's bunkers littered all over the place. – Тут на кожному кроці бункери.

There was no way he was about to spill his guts to this psychopath though. – Однак в нього жижки не сипали щось розповідати про своє життя цьому психопату.

Rose was the light of his life, but a baby couldn't fix a broken marriage. – Поряд із Роуз в нього аж душа раділа, але дитина не може виправити вже зламаний шлюб.

After the torture he'd suffered through, he couldn't muster any ounce of sympathy for the other man. – Після тих катувань, яких він зазнав, чоловік не відчував ні краплі співчуття до Гейзенбергу.

I need to get my bearings first before I go charging off into the unknown. – Мені потрібно спочатку зібратися, перш ніж ніти куди очі дивляться.

After nearly freezing his ass off this entire time, a bit of warmth was welcome. – Після того, як Вінтерс за весь той час у селі ледь не відморозив дупу, трошки зайвого тепла не заважатиме.

Although in his case, trouble seemed to find him rather than the other way around. – Хоча в його випадку, здавалося, біди постійно знаходять його, а не навпаки.

He'd intentionally cut himself adrift and didn't know what to do next. – Він навмисно відрізав себе від родини і не знав, що робити далі.

He didn't know if it was because he'd just come back from the edge of death or if Heisenberg was naturally like this. – Він не знав, чи це тому, що він щойно воскрес як фенікс з попелу, чи Гейзенберг був таким від природи.

Найбільше за всі інші види безеквівалентної лексики цей фанфік багатий на ідіоми. Про це може свідчити хоча б той факт, що лише в цій частині налічується більше двадцяти одиниць англомовних ідіом. При перекладі ми користувалися як стратегією одомашнення, так і очуження: *There was no way he was about to spill his guts to this psychopath though.* – Однак в нього жижки не сипали щось розповідати про своє життя цьому психопату; *He'd intentionally cut himself adrift and didn't know what to do next.* – Він навмисно відрізав себе від родини і не знав, що робити далі.

При перекладі фразеологічних одиниць ми використовували висловлювання подібного значення та форми, у випадках, коли в українській мові є належний відповідник: *This isn't what he had signed up for.* – Чоловік на це не підписувався; *He'd intentionally cut himself adrift and didn't know what to do next.* – Він навмисно відрізав себе від родини і не знав, що робити далі. Також ми використовували часткове калькування лексичних одиниць зсередини ідіоми: *It made his skin crawl as he remembered how he had first met the four Lords and they'd argued over him as though he was some kind of plaything.* – По шкірі пробігли мурахи, коли він згадав, як вперше зустрів чотирьох Лордів, і як вони сперечалися через Вінтерса, наче він був іграшкою. Також ми були підібрані колоритні українські еквіваленти, наприклад: *There was no way he was about to spill his guts to this psychopath though.* – Однак в нього жижки не сипали щось розповідати про своє життя цьому психопату.

Загалом, можна відмітити, що в самому фанфіку було дещо мало ідіом, які відображають культурний колорит Америки чи Східної Європи, тому при перекладі ми дуже рідко використовували стратегію одомашнення, щоб знайти саме традиційну українську ідіому, як у прикладі вище.

Наведемо приклади жаргонізмів:

...then it's because that boulder-punching prick wrecked my factory. – то це тому, що один конкретний покидьок, зруйнував мою фабрику.

That bitch Miranda. – Мерзота Міранда.

A couple of world wars will do that even in bumfuck nowhere. – Кілька світових воєн і такі з'явилися навіть в такій дупі як наша.

Ethan supposed it hardly mattered. Of all the crazy fucked up things that had happened to him, the convenience of a bomb shelter barely even registered. – З усього божевільного лайна, що з ним сталося, у голові Вінтерса і секунди не виникало жодного припущення про можливе зручне місцезнаходження бомбосховища, все це було неважливо.

You stay the fuck away from my daughter. – Тримайся подалі від моєї доньки.

It hurt like a bitch to move but Ethan forced himself to swing his legs around to the edge of what he now realized was a couch. – Рухатися було до біса боляче, але із зусиллям Ітан перекинув ноги до краю того, що тепер розпізнав як диван.

But he was still stuck in the middle of nowhere with a metal-wielding asshole. – Але він все ще застряг бозна-де з якимось мудаком, що вмів керувати металом.

The moment you arrived in the village you've been hell-bent on rescuing your daughter. – З того моменту, як ти прийшов до села, у тебе не було жодної іншої цілі – врятувати свою дочку, і ніяк інакше.

He wasn't exactly thrilled that he was still here in this hell hole, but it felt like he could finally take a breather. – Вінтерс був не дуже в захваті від того, що він все ще тут, у цьому пеклі, але здавалося, що він нарешті може перепочити.

Yeah, well, I just regained my freedom so excuse me if I don't want to bumble into an even shittier situation. – Ба, звісно, я ж щойно здобув свободу, тож вибач, за те, що мені не хочеться знов вступити в якесь лайно.

Now he needed to stay as far away as possible to try and keep her safe from the kind of shit that seemed to follow him around. – Тепер Вінтерсу потрібно було триматися якомога далі, щоб спробувати захистити її від того гімна, яке, здавалося, супроводжувало його останні роки.

Як нам вже відомо, жаргонізмами називають слова, якими користуються люди в певній соціальній групі [10, с. 205]. Тому ми виділили їх в окрему

категорію безеквівалентної лексики, що потребує нашої особливої уваги при відтворенні. В аналізованому творі, як і в оригінальній грі, таку лексику використовують усього три персонажи: Ітан Вінтерс, Карл Гейзенберг та Кріс Редфілд. Усі троє є дорослими чоловіками, які постійно знаходяться в стресових ситуаціях, тому емоційно забарвлений лексикон для них не є чимось дивним, чи недолужним. Мовлення Карла Гейзенберга найбільш за всі інші забарвлена нецензурною, зниженою лексикою, як ми вважаємо, насамперед, через те, що він є представником «робітничого класу», і в головах більшості людей робітники заводів та фабрик не відрізняються елегантними манерами. На нашу думку, велика кількість емоційно забарвленої та агресивної лексики може бути і захисним механізмом у відповідь на тортури в дитинстві та позбавлення волі в подальшому житті, але звичка залишилась навіть після смерті Матері.

Здебільшого, жаргонізми, що представлені вище, є синонімами до слів, які вони замінюють, наприклад: *Yeah, well, I just regained my freedom so excuse me if I don't want to bumble into an even shittier situation*, де *shittier* позначає «гірший»; *It hurt like a bitch to move but Ethan forced himself to swing his legs around to the edge of what he now realized was a couch*. де *like a bitch* позначає «дуже сильно» або *But he was still stuck in the middle of nowhere with a metal-wielding asshole*, де *asshole* це синонім до слова «*man*». У таких випадках ми зверталися до стратегії одомашнення і знаходили українські еквіваленти: «Рухатися було до *bica* боляче, але із зусиллям Ітан перекинув ноги до краю того, що тепер розпізнав як диван»; «Ба, звісно, я ж щойно здобув свободу, тож вибач, за те, що мені не хочеться знов *вступити в якесь лайно*», а також «Але він все ще застряг бозна-де з якимось *мудаком, що вміє керувати металом*».

Крім того, при перекладі траплялися випадки, коли віднайти звичний еквівалент було не можливо. У таких випадках ми опускали цей елемент, коли він не є чимось критично важливим, наприклад: *You stay the fuck away from my daughter*. – *Тримайся подалі від моєї доньки*.

Як можна було помітити, у тексті доволі багато лайливих виразів, які в англійській мові вважаються набагато грубішими, ніж їх запропоновані нами

перекладацькі еквіваленти в українській мові. Оригінальний фанфік, як і його повний переклад, будуть мати рейтинг 18+, тому можна залишити жаргонізми в їх первинній грубості. Але з огляду на те, що ми будемо презентувати цей переклад аудиторії, яка не дуже тісно знайома з цим жанром, було вирішено зробити цю лексику трохи стриманішою, з урахуванням, що персонажі будуть презентовані так само як і в мові оригіналу.

Наведемо приклади сленгізмів:

“You awake Ethan?” A voice came from down the hall. “I could a sworn I heard something,” followed, sounding muttered and more self-directed than anything else. – Ти оговтався, Ітане? – з коридору почувся голос. – *Бляха*, клянусь, я щось почув.

У третьому реченні ми бачимо приклад сленгізму в англomовному просторі – те, що люди називають *chiefly slang*. Не тільки саме це слово, але й інші, наприклад: *There ya go!* (розділ 7) та *Time’s a-wastin!* (розділ 21) вказують на характер та походження персонажа, який активно користується розмовним сленгом – Карла Гейзенберга. Чоловік народився у Східній Європі і був в дитинстві викрадений, змушений жити в маленькому селі, пізніше почав жити та працювати на місцевій фабриці. Як це притаманно для художньої літератури, при зображенні людей із сільської місцевості і які займаються важкою працею, їх мовлення здобуває певне забарвлення: здебільшого вони використовують просторіччя, сленгізми та нецензурну лексику. Саме за цією стратегією авторка фанфіку зображувала Карла Гейзенберга. Так само, у першому реченні ми можемо побачили надмірну помилку в граматиці, вона також спрямована на розкриття характеру персонажа. При відтворенні сленгу ми вдавалися до стратегії одомашнення та підбирали відповідні просторіччя з української: у першому реченні, за відсутністю схожих граматичних конструкцій, ми замінили помилку просторіччям, а в третьому реченні замінили сленгізм на просторіччя.

До власних назв можна віднести ці два приклади:

Then he had turned back to finish off the megamycete once and for all. – Потім він повернувся, щоб *раз і назавжди знищити мегаміцелій*.

Even if they were both molded freaks. – Навіть якщо вони обидва були *пліснявими виродками*.

Для відтворення власних назв ми вдавалися як до стратегії очуження (перший приклад), так і до одомашнення (другий приклад). У першому прикладі ми маємо нове поняття «*megamycete*», що позначає особливий від паразиту, притаманний всесвіту гри *Resident Evil*. Мегаміцелій був ядром суперколонії цвілі, яка існувала під гірським регіоном у Східній Європі, розташована в печері під сільським селом, тим самим, до якого потрапив головний герой сьомої та восьмої частин гри, і в якому живуть чотири Лорди на чолі з Матір'ю Мірандою, яка була першою людиною, що винайшла цю плісняву. Він служить джерелом мутагенного грибка, відомого як Цвіль (англ. *the Mold*). Сама назва походить від характеру організму та асоціацій, які він викликає: цвіль, грибок, паразит тощо. У цьому випадку ми вважаємо калькування найбільш доречним: залишив частку мега- та відтворив дослівно частку *-mycete*. В оригінальних текстах японською мовою всі авторські терміни, що відносяться до Мегаміцелію були створені зі «звичайних» слів та термінів, наприклад, в японському сценарії використовується слово *kin* (菌), що означає просто «гриб», тому калькування та використання виразу подібного значення та форми, як в другому випадку ми вважаємо найбільш доречними та приближеними до оригіналу. Розглянемо, саме, другий приклад, який має не тільки власну назву, але й сленгізм, який раніше був жаргонізмом, що позначав людей з генетичними відхиленнями – *freaks*. Відповідно до визначеної стратегії, ми в цьому словосполученні переклали *molded* дослівно (укр. пліснявий) та підібрали еквівалент до слова *freaks* – виродки. Також до антропонімів відносяться імена персонажей, які зустрічаються впродовж усього фанфіку: *Itan Winters*, *Karl Heisenberg*, *Rosemary Winters* (скор. *Rose*), *Mother Miranda*, *Duke* та інші. За відсутністю гри слів власні імена були перекладені транслітерацією, крім Герцога (ориг.

Duke). Певно, що Герцог – це прізвисько (не відомо, чи це титул, чи ім'я), яке вирізняється з-поміж імен інших аристократів, тому ми його передали еквівалентом. Також до групи власних назв належить назва організації *B.S.A.A.* (повна назва: *Bioterrorism Security Assessment Alliance*) – Альянс Забезпечення Безпеки в умовах Біотероризму, що була відтворена дослівно.

Тим самим, у перекладі фанфіку ми вдавалися як до прямого перекладу (транслітерації – для власних імен, калькування – назви місць чи організацій, дослівного перекладу – жаргонізмів), так і непрямого перекладу, зокрема на рівні граматики – вилучення (*He was nothing but mold.* – Лише цвіль), додавання (*This place was unpleasantly familiar.* – В Ітана було неприємне відчуття – це місце було знайомим). При перекладі жаргонізмів, фразеологічних одиниць, ідіом або лайливих виразів вжито еквіваленти (*It hurt like a bitch to move but Ethan forced himself to swing his legs around to the edge of what he now realized was a couch.* – Рухатися було до біса боляче, але із зусиллям Ітан перекинув ноги до краю того, що тепер розпізнав як диван). Гендерно-маркована лексика в оригіналі презентована такими словами як «man», «mother», «giantess», що передаються при перекладі відповідними еквівалентами. Коли ми маємо справу з лексикою, що містить гендерно-нейтральну, або маскулінну ознаки, що відноситься до жіночого персонажа, при перекладі ми використовуємо відповідні гендерно-зумовлені образи: *He was back at the giant vampire woman's castle.* – Він знову був у замку гігантської вампірки. Лакуни в тексті перекладу зачасти становлять діалектизми. Наприклад: *My my, we'll have to work on those manners of yours.* – Ой-ой, нам доведеться попрацювати над оцими твоїми манерами. Водночас, при перекладі елементів просторіччя можна вдаватися як до еквівалентності, так і звертатися до компенсації, додаючи діалектизми в попередніх реченнях.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі ми детально розглянули жанр «фанфік» або «фанфікшен», його специфіку, історію, роль у житті читачів та потенціал у навчанні. Після цього ми ознайомилися із твором, який ми взяли для перекладознавчого аналізу, його сюжетом, ідеєю та особливістю, яка стала критичною у виборі твору для роботи. Потім ми відтворили українською мовою другу частину фанфіку *When The Rust Settles In*, виділили в процесі безеквівалентну лексику, побачили на практиці, у яких випадках вона використовується, що вона має на меті підкреслити. Зробили далі перекладознавчий аналіз, розглянули структуру та семантику твору, класифікували наявну безеквівалентну лексику, перерахували, які перекладацькі стратегії та способи ми використовували при відтворенні безеквівалентної лексики, ознайомилися з деякими новими словами-реаліями, а також дізналися як безеквівалентна лексика допомагає забарвити як іншомовний текст, так і текст перекладу.

ВИСНОВКИ

Ця робота присвячена дослідженню безеквівалентної лексики, на які види вона поділяється, які класифікації пропонують іноземні та українські дослідники, які типи безеквівалентності існують, а також які способи відтворення можна застосувати для передачі іншомовних реалій українською мовою, розглянули концепції, що використовуються під час процесу і від яких параметрів залежить вибір однієї з них.

Ми продивились визначення та теоретичний матеріал праць дослідників і розглянули таке поняття, як слова-реалії. Українська вчена Р. Зорівчак зазначила, що до реалій відносять авторські словесні образи – метафори, метонімії, персоніфікації, прислів'я, а також об'єкти не стільки національно-специфічні самі по собі, скільки описані національно-специфічним образом. До них входять також фразеологізми, сленгізми, жаргонізми, абрєвіатури, реалії тощо. Ми також ознайомилися з підходами та методами перекладознавчого аналізу тексту.

У другому розділі ми розглянули поняття «фанфік» або «фанфікшен», його значення, жанрові особливості і дізналися, що він має потенціал і вже використовується для навчання дітей.

Також ми описали специфіку та узагальнили сюжет твору, який ми взяли для роботи, пояснили саме його особливості для цього проєкту. Потім ми виконали оригінальний переклад другої частини фанфіку, виділили безеквівалентну лексику і зробили перекладознавчий аналіз. Серед іншомовних вкраплень, розглянутих у першому розділі, у фанфіку було багато різних видів безеквівалентної лексики, визнали, що деякі з них є загальномовною нормою і вони не мають прагматично-адекватних еквівалентів в українській мові.

У процесі перекладу ми також ознайомилися з новими словами-реаліями англійського походження та їх можливими способами відтворення при перекладі українською мовою.

При виконанні перекладознавчого аналізу ми визначили структурні та семантичні особливості тексту, його семантичне ядро, виділили способи перекладу, що використовувались, особливо при відтворенні безеквівалентної лексики. Під час вивчення теорії перекладу та в процесі відтворення іншомовних слів та виразів ми зробили висновок, що безеквівалентна лексика у текстах перекладу може втратити свій конотативний смисл, а також може бути передана за допомогою стратегії одомашнення чи очуження, вибір якої залежить особисто від перекладача. Ми вважаємо, що завдяки цій роботі філологи зможуть краще зрозуміти переклад безеквівалентної лексики в рамках підліткового жанру «фанфік» чи «фанфікшен», а також зможуть його використовувати при перекладі інших творів, розрахованих на молодіжний прошарок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Варданян М. В. Актуальні проблеми світового перекладознавства: посібник для самостійної роботи. Кривий Ріг, 2022. 144 с.
2. Варданян М. В. Культурні коди літератури для дітей української діаспори в перекладах англійською мовою: Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019, № 43 том 5. 168 с.
3. Гундорова Т. І. Кітч і Література. Травестії. Київ : Факт, 2008. 284 с.
4. Дяченко Л. М. Функціонально-семантична характеристика безеквівалентної та фонові лексики сучасної української літературної мови: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.02.01. Київ, 1997. 18 с.
5. Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. Т. 4. URL: <https://esu.com.ua/article-35126> (дата звернення: 08.11.2022)
6. Євмененко О. В., Тімченко І. В. Формування позитивної мотивації до читання під час вивчення казки. Інноваційна педагогіка / ред.: Т. Артурас. Запоріжжя: Вид. дім «Гельветика», 2020. Т. 2. Вип. 30. С. 62-66
7. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози) / Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 216 с.
8. Ігошев К. М. Проблеми жанрової класифікації літератури фанфікшн. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*: збірник наукових праць (філологічні науки). 2019. № 14. С. 22-26.
9. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Вид. центр «Академія», 2010. 466 с.
10. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. / голова ред. А. Р. Волков. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 634 с.
11. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 367 с.

12. Пахомова С. М. Словацька безеквівалентна лексика: визначення об'єкта. *Studia Slavica: Словацька філологія в Україні*. Ужгород: Вид-во Гаркуші О. Є., 2014. Вип. 15. С. 65-75.
13. Словник української мови: в 11 т. / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. Потебні О. О.; редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін.. Київ: Наук. Думка. Т. 9: С / ред. тому: І. С. Назарова та ін. 1978. 916 с.
14. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови) та ін.. Київ: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. Бажана М. П., 2000. 750 с.
15. Фанфік. URL:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%BD%D1%84%D1%96%D0%BA> (дата звернення: 19.11.2022)
16. Фанфіки 101: що таке фанфікшен та з чим його їдять. <https://nachasi.com/creative/2021/08/12/fanfiky-101-chomu-ne-var-to-ignoruvaty-tsyu-chastynu-fankultury/> (дата звернення: 08.11.2022)
17. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр: монографія. Донецьк: ЛАНДОН–XXI, 2011. 432 с.
18. Черноватий Л. М., Карабан В. І. Олександр Фінкель – Забутий теоретик українського перекладознавства. Вінниця: Нова книга, 2007. 440 с.
19. Шмігер Т. В. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ: Смолоскип, 2009. 345 с.
20. Яблочнікова В. О. Особливості перекладу безеквівалентної лексики (*Peculiarities of translation of culture-specific vocabulary*). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна», Вип. 59, 2015. С. 249-251
21. *Baker, Mona. In Other Words: A Coursebook on Translation. London and New York: Routledge, 1992. 317 p.*
22. *The Archive of Our Own just won a Hugo. That's huge for fanfiction.* URL:
<https://www.vox.com/2019/4/11/18292419/archive-of-our-own-wins-hugo-award-best-related-work> (дата звернення: 28.10.2022)

23. *The Loud House: Revamped* by Jamesdean5842. URL: https://m.fanfiction.net/s/12715870/1/The-Loud-House-Revamped?_cf_chl_jschl_tk__=8IadOVzR68xmrF5quRcrCrVqbJZ4HCljy9FL_77m_mw-1643630701-0-gaNycGzNCOU (дата звернення: 28.10.2022)
24. Unsworth L. *E-literature for Children: Enhancing Digital Literacy*. Taylor & Francis e-Library, 2005. 174 p.
25. Venuti L. "Genealogies of Translation Theory: Schleiermacher." *TTR*, 4 (2), 1991, pp. 125-150.
26. Venuti L. *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. Routledge, London, 2004. 353 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Фанфікшен «*When The Rust Settles In*» URL:
<https://archiveofourown.org/works/31631600/chapters/78278765> (дата звернення:
28.10.2022)